

Examenul național de bacalaureat 2022
Proba E. d)
Logică, argumentare și comunicare

Varianta 1

Profilul umanist din filiera teoretică, profilul servicii din filiera tehnologică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

A. Scrieți pe foaia de examen litera corespunzătoare răspunsului corect, pentru fiecare dintre enunțurile de mai jos. Este corectă o singură variantă de răspuns.

- În situația în care demonstrația este logic corectă, procesul de demonstrare va trebui să fie format numai din raționamente:
 - inductive valide
 - deductive tari
 - inductive tari
 - deductive valide
- Raționamentul *Orice melancolic este introvertit; așadar, unii introverțiți sunt melancolici* este:
 - deductiv mediat, de tip silogism
 - deductiv imediat, de tip conversiune simplă
 - deductiv imediat, de tip conversiune prin accident
 - inductiv incomplet, de tip inducție prin simplă enumerare
- Se stabilește un raport de contrarietate între termenii:
 - pix cu gel și creion
 - delfin și mamifer
 - legal și ilegal
 - elev la profilul umanist și persoană pasionată de informatică
- Cuantorul propoziției „Nicio depășire a termenului limită nu este acceptată” este:
 - „nicio depășire”
 - „nicio”
 - „nicio depășire a termenului”
 - „nicio depășire a termenului limită”
- Clasificarea *elevilor participanți la un concurs național de dezbateri în fete, elevi din mediul urban, elevi din mediul rural și băieți*:
 - este incorectă, deoarece are două criterii și încalcă regula raportului de opoziție între clase
 - este corectă, deoarece are un singur criteriu și are numai raporturi de opoziție între clase
 - este prea abundentă
 - este incompletă
- Alegeți termenul care este simultan *absolut* și *general*:
 - nepoată
 - poetul Mihai Eminescu
 - colega mea
 - carte
- Se caracterizează prin probabilitate și caracter amplificator concluzia:
 - unei inducții complete
 - unei inducții incomplete
 - unui silogism valid
 - unei conversiuni valide

8. Inducția completă produce din premise adevărate o concluzie:
- cu un grad foarte ridicat de probabilitate
 - cu o valoare de adevăr nedeterminată
 - sigur adevărată
 - ce poate fi și falsă
9. Dacă termenului *proiect european* i se elimină însușirea *european*, atunci:
- intensiunea scade, iar extensiunea crește
 - intensiunea crește, iar extensiunea scade
 - crește, atât intensiunea, cât și extensiunea
 - scade, atât intensiunea, cât și extensiunea
10. Propoziția „Orice persoană își dorește să fie împlinită” este:
- particular afirmativă
 - universal negativă
 - particular negativă
 - universal afirmativă

20 de puncte

B. Fie termenii A, B, C, D și E astfel încât termenii A și E sunt termeni contrari, fiind specii ale termenului D; termenii D și B sunt în raport de identitate; termenul C se află în raport de încrucișare cu termenii B, D și E, dar de opoziție cu termenul A.

- Reprezentați, prin metoda diagramelor Euler, pe o diagramă comună, raporturile logice dintre cei cinci termeni. **2 puncte**
- Stabiliți, pe baza raporturilor existente între termenii A, B, C, D, E care dintre următoarele propoziții sunt adevărate și care sunt false (notați propozițiile adevărate cu litera **A**, iar propozițiile false cu litera **F**):
 - Niciun A nu este C.
 - Toți A sunt B.
 - Unii E nu sunt C.
 - Unii C sunt A.
 - Toți D sunt A.
 - Unii C sunt E.
 - Niciun B nu este E.
 - Unii D nu sunt A.

8 puncte

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Se dau următoarele propoziții:

- Toate sportivele cu rezultate bune la olimpiadă sunt persoane motivate.*
- Unele tratate nefilosofice ale lui Aristotel sunt traduse integral în limba română.*
- Nicio guvernare militară nu este favorabilă libertății presei.*
- Unele articole din revista de psihologie nu sunt articole despre inteligența emoțională.*

- A.** Construiți, atât în limbaj formal cât și în limbaj natural, subalterna propoziției 1, subcontrara propoziției 2, contrara propoziției 3 și contradictoria propoziției 4. **8 puncte**
- B.** Aplicați explicit operațiile de conversiune și obversiune, pentru a deriva conversa și obversa corecte ale fiecăreia dintre propozițiile 1 și 2, atât în limbaj formal, cât și în limbaj natural. **8 puncte**
- C.** Construiți, atât în limbaj formal cât și în limbaj natural, supraalterna conversei contradictoriei propoziției 3, respectiv, conversa supraalternei propoziției 4. **6 puncte**
- D.** Doi elevi, X și Y, opinează astfel:
X: *Romburile sunt pătrate pentru că pătratele sunt romburi.*
Y: *Putem spune că unele produse de top nu sunt ieftine dacă există produse de top care sunt scumpe.*

Pornind de la această situație:

- a. scrieți, în limbaj formal, opiniile celor doi elevi; **4 puncte**
- b. precizați corectitudinea/incorectitudinea logică a raționamentelor formalizate; **2 puncte**
- c. explicați corectitudinea/incorectitudinea logică a raționamentului elevului X. **2 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

A. Fie următoarele două moduri silogistice: aoo-2, eae-3.

1. Scrieți schema de inferență corespunzătoare fiecăruia dintre cele două moduri silogistice date și construiți, în limbaj natural, un silogism care să corespundă uneia dintre cele două scheme de inferență. **8 puncte**

2. Verificați explicit, prin metoda diagramelor Venn, validitatea fiecăruia dintre cele două moduri silogistice date, precizând totodată decizia la care ați ajuns. **6 puncte**

B. Construiți, atât în limbaj formal cât și în limbaj natural, un silogism valid, prin care să justificați propoziția „*Unele alimente fără gluten nu sunt gustoase*”. **6 puncte**

C. Fie următorul silogism: *Unele comportamente acceptate social sunt empaticе, deoarece unele manifestări empaticе sunt dezirabile moral, iar toate comportamentele dezirabile moral sunt acceptate social.*

Pornind de la silogismul dat, stabiliți care dintre următoarele propoziții sunt adevărate și care sunt false (notați propozițiile adevărate cu litera **A**, iar propozițiile false cu litera **F**):

1. Termenul minor este nedistribuit în premisă.

2. Subiectul logic al concluziei este reprezentat de termenul „empatic”.

3. Concluzia silogismului este o propoziție universală afirmativă.

4. Predicatul logic al concluziei este nedistribuit în concluzie. **4 puncte**

D. Fie următoarea definiție:

Politica este activitatea politicianului.

1. Menționați o regulă de corectitudine pe care o încalcă definiția dată. **2 puncte**

2. Precizați o altă regulă de corectitudine a definirii, diferită de regula identificată la punctul 1. și construiți o definiție care să o încalce, având ca definit termenul „*politică*”. **4 puncte**

Examenul național de bacalaureat 2022
Proba E. d)

Logică, argumentare și comunicare
BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Varianta 1

Profilul umanist din filiera teoretică, profilul servicii din filiera tehnologică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar

- Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Nota finală se calculează prin împărțirea la zece a punctajului total acordat pentru lucrare.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

A. câte 2 puncte pentru fiecare răspuns corect, astfel:

1-d, 2-c, 3-a, 4-b, 5-a, 6-d, 7-b, 8-c, 9-a, 10-d

10x2p= **20 puncte**

B.

1. reprezentarea corectă, prin metoda diagramelor Euler, pe o diagramă comună, a raporturilor logice dintre cei cinci termeni **2 puncte**

2. câte 1 punct pentru fiecare răspuns corect, astfel:

a-A, b-A, c-A, d-F, e-F, f-A, g-F, h-A

8x1p= **8 puncte**

SUBIECTUL al II -lea **(30 de puncte)**

A. - câte 1 punct pentru construirea, în limbaj formal, a subalternei propoziției 1 (SiP), a subcontrarei propoziției 2 (SoP), a contrarei propoziției 3 (SaP) și a contradictoriei propoziției 4 (SaP)

4x1p= **4 puncte**

- câte 1 punct pentru construirea, în limbaj natural, a subalternei propoziției 1, a subcontrarei propoziției 2, a contrarei propoziției 3 și a contradictoriei propoziției 4 **4x1p= 4 puncte**

B. - câte 1 punct pentru aplicarea explicită a operațiilor de conversiune și obversiune, pentru a deriva conversa și obversa corecte ale fiecăreia dintre propozițiile 1 și 2, în limbaj formal

2x2x1p= **4 puncte**

- câte 1 punct pentru derivarea, în limbaj natural, a conversei fiecăreia dintre propozițiile 1 și 2

2x1p= **2 puncte**

- câte 1 punct pentru derivarea, în limbaj natural, a obversei fiecăreia dintre propozițiile 1 și 2

2x1p= **2 puncte**

C. - câte 1 punct pentru construirea, în limbaj formal, a supraalternei conversei contradictoriei propoziției 3 (PaS), respectiv, a conversei supraalternei 4 (PeS/PoS) **2x1p= 2 puncte**

- câte 2 puncte pentru construirea, în limbaj natural, a supraalternei conversei contradictoriei propoziției 3, respectiv, a conversei supraalternei propoziției 4 **2x2p= 4 puncte**

D. a. câte 2 puncte pentru scrierea, în limbaj formal, a fiecăreia dintre opiniile celor doi elevi

(X: SaP→PaS, respectiv Y: SiP→So~P)

2x2p= **4 puncte**

b. câte 1 punct pentru precizarea corectitudinii/ incorectitudinii logice a fiecăreia dintre cele două raționamente formalizate (de exemplu, X: SaP→PaS conversiune nevalidă/raționament incorect, Y: SiP→So~P obversiune validă/raționament corect) **2x1p= 2 puncte**

c. explicarea corectitudinii/ incorectitudinii logice a raționamentului elevului X (de exemplu, X: SaP→PaS conversiune nevalidă, se încalcă legea distribuirii termenilor, termenul P apare distribuit în concluzie, dar nu este distribuit în premisă) **2 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

A.

1. - câte 2 puncte pentru scrierea schemei de inferență corespunzătoare fiecăruia dintre cele două moduri silogistice date, astfel:

PaM MeP

SoM MaS

SoP SeP

2x2p= **4 puncte**

- construirea, în limbaj natural, a unui silogism care să corespundă oricăreia dintre cele două scheme de inferență **4 puncte**

2. - câte 2 puncte pentru reprezentarea grafică, prin intermediul diagramelor Venn, a fiecăruia dintre cele două moduri silogistice date **2x2p= 4 puncte**

- câte 1 punct pentru precizarea deciziei privind validitatea fiecărui mod silogistic reprezentat grafic: aoo-2 - mod silogistic valid, eae-3 - mod silogistic nevalid **2x1p= 2 puncte**

Notă: Punctajul se acordă numai în situația în care decizia privind validitatea fiecărui mod silogistic rezultă din reprezentarea grafică a acestuia.

B.

- construirea, în limbaj formal, a silogismului valid care să justifice propoziția dată **3 puncte**

- construirea, în limbaj natural, a silogismului valid care să justifice propoziția dată **3 puncte**

C.

câte 1 punct pentru fiecare răspuns corect, astfel:

1-A, 2-F, 3-F, 4-A

4x1p= **4 puncte**

D.

1. menționarea oricărei reguli de corectitudine pe care o încalcă definiția dată **2 puncte**

2. - precizarea oricărei alte reguli de corectitudine a definirii, diferită de regula de la punctul a.

2 puncte

- construirea definiției cerute, având ca definit termenul „*politică*” **2 puncte**